

ỌGBUGBANDU NIILE AHU NA ULQIKWUU NIILE AHU

Ndi-Hibru 8:1-13; 9:1-5.

IHEOMUMU 439

Nke Ndiokenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ma otu o di, o ruwo n'ife-ofufe nke ka nma, n'uzo ra otu o bu kwa Onye-ogbugbo nke ogbugba-ndu ka nma, bu ogbugba-ndu nke enyeworo n'iwu n'elu nkwa ufodu ka nma” (Ndi-Hibru 8:6).

Onyeisi Nchujaja Anyi

“Ebe ahuru Ya ka O di ka madu n'oyiyi-Ya, O weda-kwa-ra Onwe-ya, we buru Onye nana nti rue onwu, bu onwu nke obe.

“N'ihhi nka Chineke weli-kwa-ra Ya elu nke uku, were kwa amara nye Ya aha ahu nke kariri aha nile o bula elu:

“Ka o gabu n'aha Jisus ka ikpere nile we gbue n'ala, nke ihe nile di n'elu-igwe na ihe di n'elu uwa na ihe nile di n'okpuru ala;

“Ka ire nile o bula we kwuputa kwa na Jisus Kraist bu Onye-nwe-ayi, ka ewe nye Chineke, bu Nna, otuto” (Ndi-Filipai 2:8-11).

Eweliri Kraist elu karija ndinchujaja nke oge ndi Livai -- o bughu n'okwa o bula nke uwa nke o jideworo, kama n'okwa nke eluigwe bu nke O ji n'aka nri nke idjukwu ahu di n'Elu, bu ebe ahu kachasi elu na nsopuru n'Eluigwe niile.

O naadi ka enyebeghi okwa nke Onyenchujaja nke Kraist onodu nke kwesiri ya n'akuku kariji ukwu n'etiti ogbako nke ndi Kraist. Anaghi ekwusa ya otu o kwesiri. Nri n'Eluigwe nke Jisus site n'Ugwu Olive bu nnoo maka ibanye n'okwa a nke Onyenchujaja.

Akuku di ukwu nke Akwukwozi a edegaara Ndi Hibru ka eji kwuo ihe banyere okwa nke Onyenchujaja Ya. O naadi ka aruturu ya nani aka n'akuku ndi ozo nke Akwukwoso. O naejikota olu nke onyeogbugbo ya niile nye umummadu. O bu site n'ibu Onyenchujaja Ya ka O ji buru onyeogbugbo, dika ndinchujaja nke ndi Livai si buru ndiogbugbo n'otuka ahu. Olu nke onyenchujaja bu inochite anya umummadu n'iru Chineke. I puru ihu oké mkpa o di bu omumu Ya n'anaru, ka o wee yikwaso oyiyi nke mmadu ma mee kwa Ya ka O yie umunna Ya, ka o gaabu na n'olu Ya dika onyenchujaja n'elu ebe ahu na o gaabu onye nanochite anya umummadu n'eluwa ebe a -- nke O bu. Anyi naahu na O naeguzo n'ebe ahu n'aru ebube Ya n'akanri nke Ocheeze ahu; rue nari aru iri na iteghete ndia O no naalulu nke onyenchujaja ahu.

Eluigwe bu ezi Ulqikwu ahu nke Jisus banyeworo. Ulqikwu ahu nke di n'ozara abughi ezi Ulqikwu ahu kama o bu nani udi.

Ihe chujaja na Onyinye Ya

Ndiji nchujaja n'ifulu ha dika ndinchujaja naeweta aja niile naeché kwa ha n'iru Onyenweanyi, ya na onyinye niile nke ndi ahu. Otú a kwa ka Jisus naaghaghi inwe onyenyé di icheiche na aja di icheiche inye: o bughu okéehi maobu ewu maobu ehi maobu otu nime aja ndia nke bu ihe ichujaja n'oge ndinchujaja nke ndi Livai, kama nnyebiga nke onweYa dika aja. Ma n'ihe banyere onyinye, anyi huru ebe enyere ya nime Nkpughe 8:3, 4.

“Mozu we bi a guzo n'elu ebe-ichu-aja ahu, nenwe ihe nke ola-edo eji esure ihe nsure-oku nesi isi-uto; ...”

Nke a naakwa mmuozu a dika Kraist onweYa n'ihhi na o bu nani onyeisi nchujaja nwereri ihensureoku nke olaedo; ndiozo nwere ihensureoku nke ola. Jisus bu Onyeisinchujaja ahu n'Eluigwe.

“... ewe nye ya otutu ihe-nsure-oku nesi isi uto, ka o we tukwasi ha n'ekpere ndi nsu nile nke di n'elu ebe-ichu-aja ahu nke ola-edo nke di n'iru ocheeze ahu.”

Nke a bụ onyinye ahụ nke Ọ naeche n'iru Chineke: ọ bụ ekpere niile nke ndịnsọ naekpe nye Onyenweanyi. Nke ahụ naenye anyị nghọta banyere ihensureokụ ahụ náesiisịtọ nke anaarapụ ka ọ naenwu oge niile n'elu ebe ichuàjà nke ọlaedo ahụ: ekpere niile nke ndịnsọ nke náarigokwuru Onyenweanyi.

Ụlọkwuu ahụ

Ị gaagụ ná nkọwa nke Ụlọkwuu ahụ, ihejichọ mma ya niile na mwubi ya niile, ntuziaka ahụ niile nke elezirianya nye. Ọ bughị náání ọtụtụ nke Ụlọkwuu ahụ ka enyere, kama nke ebeichuàjà niile ahụ na table niile nke ogbeachicha ahụ nke anaeché n'iru Chineke, nke Igbe nke Ọgbugbandu ahụ na ọlụ niile ozọ nke alurụ banyere Ụlọkwuu ahụ ka enyere ọtụtụ ha n'òzùzùòkè.

Ụlọkwuu ahụ bụ onyinyo nke Ụlọkwuu ahụ nke dị n'eluigwe, nke nwere Onyeichuàjà ozọ. Nke ahụ naaputa kwa na ibụonyenchuàjà nke ndị Livai bụ onyinyo nke ibụ ezi onyenchuàjà ahụ. Ụlọkwuu ahụ n'onweya dị kwa n'okpuru ezi Ụlọkwuu ahụ; ibụ onyenchuàjà nke ndị Livai dị kwa n'okpuru ibụ ezi Onyenchuàjà ahụ.

Ọgbugbandu niile ahụ

Ma ọ buru na Ụlọkwuu ahụ na ijéozí ya niile bụ náání onyinyo, gini ka anyị gaaghọta banyere okwá nke onyenchuàjà ahụ n'onweya? Nke ahụ bụ kwa náání onyinyo nke ezi Ọgbugbandu ahụ nke Chineke meworo. Anyị naahụ n'ebe a na "ogbugbandu a nke ka mma" bú nke Ọ naekwu okwu banyere ya dị kwa ezimma dika okwá nke onyenchuàjà ahụ dị kwa. Anyị hukwara ebe dị elu nke eweliri Jisọs n'ibanye n'okwá nke onyenchuàjà Ya. Eweliri Ya elu karja ibundjisi niile na ike niile. Ma ọ buru na ọ bụ otú ahụ, Ọgbugbandu ahụ nke Ọ bụ onyenchuàjà nime ya ka ewelikwara elu n'otúaka ahụ, ọbuná karja Ọgbugbandu Ochie ahụ; n'ihí na ọ naekwu:

“...n'uzo ra otú Ọ bu kwa onye-ogbugbò nke ọgbugba-ndu ka nma, bú ọgbugba-ndu nke enyeworo n'iwu n'elu nkwa ufodu ka nma.

“N'ihí na asi na ọgbugba-ndu mbu ahu adigh ita uta, ...” (Ndị-Hibru 8:6, 7).

Ka anyị debesie ya ike n'obi anyị niile ihe ọ putara bú Ọgbugbandu Mbụ a. Ọ bụ Iwu ahụ nke enyere site n'aka Moses.

“JEHOVA, bú Chineke-ayi; gbara ndu nye anyị nime Horeb (maọbụ Sainai).

“Ọ bugh nna-ayi-ha ka JEHOVA gbara ọgbugba-ndu a nye kama ọ bu ayi, ọbuná ayi onwe-ayi, ndi nọ n'ebe a na ndu ta, ayi nile” (Deuteronomi 5:2, 3).

Moses naekwu ihe banyere ọgbugbandu ahụ nke agbara nye náání ndị Israel na Sainai. O jikọtara Iwu iri ahụ nke edere n'elu mbadamba nkume abụọ; iwu nke ememe (ka ha ra bú ihe edere na Livitikos na otú apurụ ichota ha n'Ọpupụ); na iwu ha niile nke ọchichí obodo, mmekorita ha n'ebe otú onye na ibeya nọ mgbe ha gaabanye n'Ala Mkwá ahụ. Ha yiri ụkpurụ niile ahụ edere n'akwukwo iwu dị icheiche nke Oregon nke eji náachị mmekorita mmadu na mmadu. Usoro nke ọfufè ka ewebatara n'iwu ememe ahụ. Iwu ahụ jikọtara ihe niile nke enyere ha mgbe ha bjaruru n'Ugwu Sainai.

Nke ahụ naegosi na ọgbugbandu ahụ nke agbara na Sainai bú nke dijiri ndị Israel ma dikwara náání ha. Ọ bụ ihe dị óké mkpà nye mba ndị Ju nke mere na eweputara usoro igụ ụbọchị ọhụ n'oge ahụ. Otú nime ihe ndị ahụ dị n'iwu a, bú Ememe Ngabiga ahụ, bú mmalite nke igụ ụbọchị nke arọ nke okpukpé ha. Onwa a, bú Abib, “onwa mbu nime onwa nile nke arọ ka ọ gāburu unu” (Ọpupụ 12:2). Ma ọbuná ihe niile enyere ha n'iwu, Iwu iri ahụ, ka enyere n'ihí nnaputa ha site n'Ijipt. Nnaputa ahụ bú óké ihe nke eji ekwuokwu ná mba ahụ.

Mmeso niile nke Chineke n'ebe ndị Israel nọ malitere n'óké ihe ahụ mere nke bú nnaputa ha site n'orù nke Ijipt. Karja nke ahụ, ọtụtụ nime iwu ha dị n'udị nke ọ gaabụ náání ndị Ju maọbụ mba niile náebi n'akukụ ebe ahụ ka o metutara, n'ihí na ememe niile ha ụbọchị izuike niile ha bú ihe oge dị icheiche nke náadi náání na Palestain naachị. N'ihé imaatù: n'oge Ememe Ngabiga ahụ ka anaenye onyinye nke mkpurụ mbụ. Nke ahụ putara na oge ahụ bú oge owuweihe ubi nke okà barley, anaenye kwa Onyenweanyi onyinye ahụ. Ya mere, ọ buru na emere Iwu ahụ nye mba ndiọzọ ha gaebi n'ebe

ugwu nke ụwa (northern hemisphere) ebe oge niile ahụ gaabụ otù ihe ahụ dịka ihe enyere n'iwu n'ebe a si dị maọbụ gaa biri n'ebe dị icheiche nke ọnọdụ oge ha na nke Palestain bụ otù, maọbụghị otù a ha agaghị enweworị ike idebe Iwu ahụ.

Mkwà ahụ nke ekwere ndị Israel bụ na agaakpobata ha n'Ala Mkwà ahụ; na ha gaabụ ndị mmeri n'ebe ndịro ha nọ; na ala ahụ gaabụ kwa nke ha (enyekwara ókè ya niile); na Jehova gaagọzi ma mee kwa ka ha baa ụba, na ha gaabụ kwa mba ukwu -- bụ nke ha bụwokwara na nwa oge ntà. N'ụzọ dị aña ka Ọgbugbandu Ọhụ ahụ ji dabere "n'elu kwà ufodu ka nma"?

Mkwà ndị ahụ nke dị n'Ọgbugbandu Ochie ahụ juputara ná ngozi nke iheanaahụ anya nke gaabụ nke ha n'ala Kenean. Ngozi ndị ahụ nke dị nime kwà nke Ọgbugbandu Ọhụ ahụ bụ nke imemmuo na nke eluigwe. Anyị nwere ike ikwu na kwà niile ahụ nke Ọgbugbandu Ọhụ ahụ ka mma dịka Ọgbugbandu ahụ n'onweya si dị mma karịa Ọgbugbandu Ochie ahụ.

Ị pụrụ ihụ ihe kwà niile nke Chineke bụ n'oge a. Ọkwà onyenchụjà nke Kraist dị elu karịa ihe ọ bụla apụrụ ichota n'usoro nke ụmụ Livai. Ụlọkwuu ahụ n'onweya bụ nnoo onyinyo ntà nke ezi Ụlọkwuu ahụ dị n'Eluigwe. "Ọgbugba-ndu mbu ahụ" nwere ngozi ya karịa n'ihe anaahụanya ebe Ọgbugbandu Ọhụ ahụ bụ nke imemmuo; enwekwara otutu ihe dị iche ná kwà niile ahụ ekwere. Otú ahụ ka ha si dị mma karịa bụ kwà niile nke dị n'Ọgbugbandu ahụ nke akpobatarara mụ na gị nime ya.

"N'ihì na asi na ọgbugba-ndù mbu ahu adigh ita uta, agagh-achowori ebe nye ọgbugba-ndù nke abụa."

Anyị gaaghotà site na nke a na Iwu ahụ, nke akporo n'ebe a na "ọgbugba-ndu mbu" ahụ nwere ezughịòkè nime ya? É-è. Anyị apughị ime ka nke ahụ na ihe Onye dere Abù Oma kwuru dakota; n'ihì na ọ siri, "Iwu JEHOVA zuru okè, nēweghachi nkpuru-obi." O zuru okè n'ebe ozi ahụ nke emeere ya ijezu di; ma ọ bughị njedebe nke àtùmààtù Chineke. O jikotaghị maọbụ nwezue ihe niile. Ya mere ọ bụ, dịka apụrụ ikwu, ihentà gbara gburugburu nke di nime iheukwu gbara gburugburu (ihe di ntà nke eweputara site n'ihe ukwu).

Dịka ihe echeputara si di ihe gbara gburugburu bụ ihe zuru nnoo okè -- enweghị ezughịòkè di nime ya. Site n'akukụ ọ bụla nke ihe ahụ di gburugburu (circle) rue n'etiti ya ra nrata. Ma n'ebe a anyị naenwe ihe di gburugburu, ma ihe ahụ di gburugburu nke di ntà dikariri ntà karịa ihe ahụ di gburugburu nke di ukwu. Iwu ahụ zuruokè ma o zughiezu n'ihì na o ruwo njedebe nke àtùmààtù Chineke. Ọ bụrụ na o zuruezu, agaghị enweworị ọnọdụ nye ihe nke abụo ahụ di gburugburu.

Mgbe Onyenweanyi nyere Iwu iri ahụ na iwu niile ahụ gbasara omume bụ nke ya na Iwu iri ahụ naagakorita, ọ bụ iji kpugheere ndi Israel otu o si buru ihe anaapughị ime nye ha bụ imezu ya site n'ike nke onwe ha. N'ihì nke a ndinchujà nke ụmụ Livai debeere aja di icheiche na iheichujà di icheiche iji mee mkwadobe nye ha, n'ihì ihe Iwu ahụ naapughị ime. Ndinchujà nke ụmụ Livai turu aka naani ná mkwadobe ahụ di ukwu nke Chineke meworo; Jisọs na àtùmààtù nke nzoputa Ya.

Odị da nke Ndị Israel

Ndị Israel, ha adapughị n'ihe ahụ n'ihì na ha ekweghị ka Chineke dee Iwu ahụ n'obi ha? Nke ahụ bụ ihe ikpezụ kpatara ya. Anyị gaahụ nke ahụ site n'ihe Jeremaia nwere ikwu. Anyị ekwesighi ighota na o nweghị ihe di ka ezi nzoputa n'oge Ọgbugbandu Ochie ahụ. Ọbunà tupu enye Iwu ha nwere ya. Abraham nwere ezi nzoputa. Anaekwu na o kweere Chineke ewee guo nke ahụ nye ya n'eziomume. Ma otu ọ di, Abraham abighi n'ejighi ihe ichujà.

Ma otu ihe di na ya bụ nke a: Kama ndi Israel niile iga ije n'atùmààtù ahụ nke Chineke guzobeworo, ha dapuru kpmkpam, naenweghị kwa nnawaputa ndi ahụ niile nime obi ha. Ha nupuruisi n'iwu Ya, banye n'ife arusi, rapu Ọgbugbandu Ya; n'ihì nke a atopuru Chineke n'idebe akukụ nke Ya kwà niile ahụ.

Ọ bụrụ na otu onye nke so n'ogbugbandu emebie kwà nke ya nke ahụ naatopu onye nke ozo. Ọ bụrụ na mụ na nwanna abanye ná nwekorita iwuru m ulo mụ wee rapu ikwu ugwo m mgbe akàrààkà dika ọ di ná mkwekorita ahụ, ọ bụ na nke ahụ atopughị nwanna ahụ puo n'iluru m olu ọ bụla ozo?

Ndị Israel emebiwo ọgbụbandụ niile ha, nke ahụ wee wepụ Chineke n'imezu akụkụ nke Ya nke ọgbụbandụ ahụ. Ma Chineke emeworị mkwadobe zuruèzù nke ha pụrụ isi nwee nzọpụta ma ọ bụrụ na ha chọrọ ya, nwee kwa ike inwe ọñụ nke mmekọrita ha na Chineke ma nwee kwa nnwapụta dị icheiche dika anyị naenwe n'ubochi taa, ma ewezuga náání owụwummiri nke Mmụọ Nsọ. Ma ọbuná nke ahụ ka enyere n'uzọ nke ya dika ọ di na nke Elaisha ijéso Elaija. Anaete ha mmanụ Mmụọ Nsọ n'oge ahụ.

Ha nwere igummadụ n'onyezi omume na odudonso, nke ahụ pụtara ihè ebe niile n'ọtụtụ akụkụ nke Testament Ochie, karịsja nime Abù Qma. Gụọ Abù Qma nke 51, nke bụ ekpere Devid maka nchèghari, i gaahụ kwa na o kpere ekpere maka nsacha, nke bụ odudonso.

Ya mere eerughjeru ahụ ná mkwubiokwu ikpeazụ di n'ebe Ụlọ Juda na Ụlọ Israel nọ ọ bughị kwa n'ebe mkwadobe ahụ nke Chineke mere di, ọ bụ ezie na o rughi idielu niile na ogologo niile na obosara niile nke Ọgbụbandụ nke ubochi taa ruru. Eziokwu ahụ nke bụ na ndikom dika Abraham, Job, Noa, Inok, Devid na ndi nke Chineke ndiozọ n'usoro ahụ gara ije n'ihe niile O nyere n'iwu na n'ukpuru Ya niile ma debe kwa ha, bụ ihe náegosị na ndi Israel ozo foduru puru idebe ya. Ọ dighi erughjeru nke Ọgbụbandụ Ochie ahụ nwere n'uzọ ọ bula, enweghi kwa erughjeru ná mkwadobe ya niile ọ bula; ya mere Ọgbụbandụ ahụ nke di ugbo a abughị ihe nke echéputara ka emesiri.

Ngafe nke Ọgbụbandụ Ochie ahụ

Pọl naekwuokwu n'ebe a site na Jeremaia 31:33:

“M'gètiye iwum n'uche-ha, ọ bụ kwa n'obi-ha ka M'gèdekwasị ha dika n'akwukwọ: M'gābu-kwa-ra ha Chineke, ha onwe-ha gābu-kwa-ram otù ndi” (Ndi Hibru 8:10).

Nke a bụ ihe Chineke gararị imere ndi Israel, ma mgbe ha laghachiri azụ O wee dee Iwu ahụ n'elu mbadamba nkume. N'okpuru Ọgbụbandụ Ọhụ a Ọ naekwe mkwà ide ya n'obi. Ólee maka mbadamba nkume ndi ahụ? Ha adighi kwa mkpà ozo.

Pọl mere ka ọ pụta ihè na 2 Ndi-Korint 3:7-11:

“Ma ọ buru na ijé-ozị nke ọnwu, nke edeworo n'akwukwọ, nke atuworo n'elu nkume, biara n'ebube, nke mere umu Israel apugh ilegide iru Moses anya n'ihị ebube nke, iru-ya; ebube nke anēme ka ọ ghara idi irè:..”

Ọ bughị ihe echéputara ka emesiri n'ebe Chineke nọ kama ọ di nime àtùmààtù nke Chineke site na mbu.

“Ije-ozị nke Mọ-Nsọ gēsi aña ghara idi kari n'ebube?”

“N'ihị na asi na ije-ozị nke ọmuma-ikpe di ebube, ije-ozị nke ezi omume gēnwebiga ebube ókè kari nke uku.

“N'ihị na ihe emeworo ka ọ di ebube emegh ya ka ọ di ebube n'akuku a n'ezie, n'ihị ebube ahu nke kariri nke-uku.

“N'ihị na asi na ihe anēme ka ọ ghara idi irè ji ebube bia, ihe nādigidide dikariri n'ebube nke-uku.”

Ya mere mgbe edere Iwu ahụ n'elu mbadamba obi nke anụ-arụ ọbuná Iwu ahụ naachị omume mmadụ dika edere ya n'elu mbadamba nkume n'oge Testament Ochie ka ewezugara.

Ọgbụbandụ Ọhụ ahụ

“Ha agagh-ezirita onwe-ha ma-ọli, onye ọ bula ọ nēzi onye obodo-ya, onye ọ bula ọ nēzi kwa nwa-nne-ya si, Mara Onye-nwe-ayi: n'ihị na ha nile gāmatam, site n'onye dikarisiri ntà rue onye dikarisiri uku nime ha” (Ndi Hibru 8:11).

Nke a náarụtaaka n'iburu Ozioma ahụ gaa nime ụwa niile. Na mkpariatauka nke a Jisọs na nwanyị ahụ n'olulummiri. Ọ siri, “Ma oge hour nābia, ugbo a ka ọ di kwa, mgbe ndi nākpọ isi ala n'ezie gākpọ isi ala nye Nnam nime mọ na ezi-okwu: n'ihị na ndi di otú ahu ka Nnam nāchọ kwa ka ha buru ndi nākpọ isi-ala nye Ya” (Jọn 4:23). Ọ bughị n'Ụlọ Ukwu Chineke nke di na Jerusalem, kama ndi ahụ náakpọ isiala n'ezie gaakpọ isiala nye Ya nime mmụọ na eziokwu ná agbanyeghi ebe ha nọ. Ha agaghị

